

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра мовної підготовки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. першого проректора

Леонід БАЧУРІН

« » 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК9 ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Рівень освіти: третій (освітньо-науковий)

Спеціальність: 122 Комп'ютерні науки

Освітня програма: Комп'ютерні науки

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 122 Комп'ютерні науки.

« 30 » серпня 2022 року. – 11 с.

Розробник: Кабанець М. М.,
проф., доктор пед. наук, завідувач кафедри мовної підготовки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мовної підготовки

Протокол № 7 від. 02.09.2022 р.

2.09.2022 р.

Зав. кафедри

Марина КАБАНЕЦЬ

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 12 « Інформаційні технології »

Протокол № 5 від. “ 02 ” вересня 2022 р.

Голова

(підпис)

(Башков Є.О.)

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	6
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	180
лекції:	32	8
практичні заняття:	16	4
лабораторні заняття:	---	—
семінари:	—	—
самостійна робота: Індивідуальна робота	132 +	168 +0,25 0,25 0,25
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Викладач - Кабанець М. М., https://donntu.edu.ua/kitaer/movna-pidgotovka , e-mail – maryna.kabanets@donntu.edu.ua	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою навчальної дисципліни є підготовка студентів аспірантури до: виконання обов'язків викладача закладу вищої освіти, проведення науково-пошукової роботи та до керівництва дослідницькою роботою студентів, організації навчально-виховного процесу в університеті.

Завдання курсу:

- ознайомити аспірантів з основами педагогіки вищої школи, дидактики, теорії виховання та педагогічного менеджменту;
- розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу;
- навчити організовувати навчально-виховний процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання;
- ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;
- підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню
загальних компетентностей:

ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03 Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК 04 Здатність розв'язувати комплексні проблеми комп'ютерних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

фахових компетентностей:

ФК 02 Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти експериментальних і теоретичних досліджень у сфері комп'ютерних наук, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси у науковій та освітній діяльності.

ФК 03 Здатність виявляти, ставити та вирішувати дослідницькі науково-прикладні задачі та/або проблеми в сфері комп'ютерних наук, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК 04 Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти у галузі комп'ютерних наук та дотичні до неї міждисциплінарних проєктах, демонструвати лідерство під час їх реалізації.

ФК 05 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті у сфері комп'ютерних наук.

ФК 06 Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку комп'ютерних наук та інформаційних технологій.

програмних результатів навчання:

ПРН01 Мати передові концептуальні та методологічні знання з комп'ютерних наук і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН02 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми комп'ютерних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН03 Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

ПРН05 Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з комп'ютерних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН06 Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН07 Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми комп'ютерної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН09 Вивчати, узагальнювати та впроваджувати в навчальний процес інновації комп'ютерних наук.

ПРН10 Відшуковувати, оцінювати та критично аналізувати інформацію щодо поточного стану та трендів розвитку, інструментів та методів досліджень, наукових та інноваційних проєктів з комп'ютерних наук.

ПРН11 Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері комп'ютерних наук, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення дисципліни аспіранти повинні вміти опрацьовувати теоретичні та науково-методичні джерела (зокрема цифрові), обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі; планувати освітній процес згідно з сучасними вимогами педагогіки вищої школи; усвідомлювати правові та етичні норми, які регулюють відносини між людьми в колективах закладів вищої освіти.

Аспіранти повинні мати достатній рівень сформованості компетентності використовувати сучасні форми, методи й способи контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень студентів; вміти аналізувати, діагностувати та коригувати власну педагогічну діяльність з метою підвищення ефективності освітнього процесу;

Майбутні викладачі повинні знати вимоги до безпеки життєдіяльності й бути готовими до охорони життя й здоров'я студентів в освітньому процесі; використовувати гуманістичний потенціал навчальних дисциплін для формування активних громадян України. Як результат вивчення курсу, аспіранти повинні мати сформовані вміння вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію. Аспіранти мають вміти формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, студентами із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами перевірки результатів навчання є:

- *тематичні стандартизовані тести* – для поточної перевірки засвоєння тем;
- *презентації* – для перевірки здатності знаходити, аналізувати, узагальнювати та представляти інформацію в усній формі із застосуванням засобів візуалізації навчального матеріалу, умінь аргументувати, критично мислити та відстоювати свою точку зору;
- *реферат* – для перевірки сформованості загальних та фахових компетентностей щодо проведення дослідницької роботи, здатності виявляти протиріччя та проблеми у сфері освіти, застосовувати методологічні підходи до їх вирішення, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати його результати та робити висновки, здатності генерувати нові ідеї, критично мислити та відстоювати думки, а також здатності використовувати педагогічні знання для вирішення практичних завдань;
- *екзамен*.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Пр 1	Пр 2	Пр 3	Пр 4	Пр 5	Пр 6	Пр 7	Реферат	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
4	4	4	5	4	5	4	10	40	60	100

Примітка: Пр 1, Пр 2 і т.д - практичні заняття

Схема оцінювання

Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною та чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Підсумкова оцінка	
За 100-бальною шкалою	За шкалою університету
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Загальні основи педагогіки вищої школи

Тема 2. Система вищої освіти в Україні. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку

Тема 3. Дидактика вищої школи

Тема 4. Сучасні методи і технології навчання у вищій освіті

Тема 5. Основи національного виховання студентської молоді

Тема 6. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти

Тема 7. Основи управління в освіті. Забезпечення якості вищої освіти.

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Загальні основи педагогіки вищої школи. Основні категорії педагогіки вищої школи. Загальна характеристика методів науково-педагогічного дослідження і його логіки. Педагогічний експеримент.	2	0,5
2	Система вищої освіти в Україні. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку. Розвиток університетської освіти. Світові та вітчизняні моделі університетської освіти.	2	0,5
3	Дидактика вищої школи. Сутність процесу навчання. Загальна характеристика змісту освіти. Компетентнісний підхід в освіті. Стандарти вищої освіти. Нормативні документи МОН, ДонНТУ.	2	0,5
4	Сучасні методи і технології навчання у вищій освіті. Лекції та методика їх проведення. Форми організації навчання. Система діагностики знань і вмінь студентів.	3	1
5	Основи національного виховання студентської молоді. Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання. Мета і завдання виховання. Закономірності та принципи виховання. Виховна робота зі студентами.	2	0,5
6	Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Напрями діяльності викладача ЗВО. Спілкування у педагогічному процесі ЗВО. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача.	3	0,5
7	Основи управління в освіті. Забезпечення якості вищої освіти. Принципи управління освітнім процесом у вищій школі. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти. Акредитація освітніх програм. Критерії оцінювання якості освітньої програми.	2	0,5
	Усього годин :	16	4

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи.	16	21

	<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати текст Закону України «Про освіту», звернути увагу на сутність принципів освіти, типи освітніх закладів, ступені освіти. Ознайомитися із Законом України «Про вищу освіту», зосередивши увагу на таких аспектах: основні педагогічних термінів, що стосуються вищої освіти, права уповноваженого органу в галузі освіти; особливості ліцензування й акредитації ЗВО; функції керівника ЗВО; права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу. Прочитати статтю (або автореферат дисертації) з педагогічних наук з експериментальним дослідженням, проаналізувати методи дослідження, підготувати повідомлення та питання про проведений експеримент. 		
2	<p>Тема: Система вищої освіти в Україні. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Підготуватися до дискусії про стан вищої освіти в Україні та основні тенденції розвитку системи вищої освіти. Проаналізувати основні проблеми розвитку вищої освіти України. Сформулювати пропозиції щодо поліпшення якості вищої освіти ДВНЗ «ДонНТУ». 	16	21
3	<p>Тема: Дидактика вищої школи.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ознайомитися зі стандартами вищої освіти за своєю та спорідненими спеціальностями. Ознайомитися з нормативними документами ДонНТУ, що регулюють організацію процесу навчання, оцінювання студентів, визнання результатів неформальної та інформальної освіти. Ознайомитися з освітніми програмами за своєю спеціальністю першого, другого та третього рівнів вищої освіти. Ознайомитися з робочими програмами дисциплін своєї кафедри. 	16	21
4	<p>Тема: Сучасні методи і технології навчання у вищій освіті. Форми організації навчання. Система діагностики знань і вмінь.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Скласти план лекції, практичного і лабораторного заняття з окремої дисципліни, зазначивши його методичне забезпечення. Зробити аналіз відкритої лекції НПП університету. Підготувати е-презентацію на тему «Інноваційні технології навчання у вищій школі». 	16	21
5	<p>Тема: Основи національного виховання студентської молоді.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Зробити педагогічний аналіз форм і засобів виховання у ДонНТУ з огляду на реалізацію в них принципів виховання. Навести приклади педагогічних ситуацій з власного досвіду та проаналізувати доцільність і ефективність (чи неефективність) використання методів виховання. Із джерел української народної педагогіки (прислів'їв, казок, легенд, звичаїв, обрядів) виписати 4 – 5 цікавих прикладів, які свідчать про мудрість народу щодо виховання. 	16	21

6	Тема: Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Завдання: 1. Вивчити посадову інструкцію асистента, викладача, доцента, професора, завідувача кафедри. 2. Проаналізувати дії викладачів, які є виявом педагогічної культури. 3. Підготувати е-презентацію з теми: «Педагогічна компетентність викладача»	16	21
7	Тема: Основи управління в освіті. Забезпечення якості вищої освіти. Завдання: 1. Опрацювати Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» і з'ясувати функціональні обов'язки керівників і педагогічних та науково-педагогічних працівників. 2. Сформулювати 8 – 10 правил ставлення керівника колективу до органів самоврядування. 3. Проаналізувати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти ДонНТУ. 4. Написати есе на тему «Шляхи удосконалення якості вищої освіти в Україні, і в ДонНТУ, зокрема»	16	22
8	Написання реферату	20	20
	Усього годин :	132	168

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Педагогіка вищої школи» передбачено у вигляді реферату. Тема реферату обирається аспірантами із запропонованих або може бути вільно обрана аспірантом та узгоджена з викладачем. Метою підготовки реферату є ознайомлення з сучасною науково-педагогічною літературою, розвиток умінь критично аналізувати та узагальнювати інформацію з науково-педагогічних джерел, набуття навичок реферування педагогічної й методичної літератури.

Орієнтовна тематика рефератів

1. Шляхи підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі.
2. Активізація пізнавальної діяльності студентів як проблема та завдання педагогіки вищої школи.
3. Психолого-педагогічні особливості використання технічних засобів навчання.
4. Дидактичні вимоги та принципи розробки електронних підручників.
5. Дидактичні проблеми тестового контролю у вищій школі.
6. Естетичне виховання у технічному університеті.
7. Основні ідеї та принципи інноваційного навчання.
8. Аналіз шляхів реалізації принципів дидактики при складанні робочої програми та викладанні однієї із навчальних дисциплін кафедри.
9. Шляхи підвищення мотивації мотивації студентів.
10. Психолого-педагогічні проблеми спілкування викладача та студентів.
11. Компетентності викладача технічного університету.
12. Сутність та психологічні основи педагогічного такту.
13. Дидактичні принципи та проблеми використання комп'ютерів у навчальному процесі.
14. Завдання та проблеми безперервної освіти.
15. Основні завдання соціально-гуманітарної складової освіти у вищій технічній

школі.

16. Порівняльний аналіз систем акредитації розвинутих країн.
17. Сутність та особливості підготовки PhD у західних університетах.
18. Сутність та принципи педагогіки співробітництва у вищій школі.
19. Психолого-педагогічні проблеми формування творчої особистості у вищій

школі.

20. Методи розвитку критичного мислення студентів.
21. Дидактичні основи дистанційної технології навчання.
22. Сучасні проблеми гуманізації вищої освіти та виховання студентів.
23. Сутність понять компетентність та компетенції у стандартах вищої освіти.
24. Шляхи удосконалення педагогічних технологій на базі ІТ.
25. Дидактичні вимоги та технологія розробки віртуальних лабораторних робіт.
26. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів як проблема вищої

школи.

27. Обґрунтування вимог до комунікативних компетентностей сучасного інженера.
28. Шляхи розвитку soft skills студентів.
29. Проблеми формування дослідницької компетентності студентів.
30. Стан і шляхи підвищення іншомовної підготовки майбутнього фахівця.
31. Студентське самоврядування, як фактор підвищення якості освіти.
32. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі

вищої освіти.

33. Проблеми забезпечення гендерної рівності у вищій школі.
34. Рейтингування викладачів, як важіль підвищення якості освіти.
35. Рейтинги ВНЗ: проблеми створення та моніторингу.
36. Дидактичні принципи використання ділової гри у вищій школі.
37. Проблеми та шляхи демократизації вищої школи.
38. Роль особистості викладача у вихованні студентства.
39. Завдання та проблеми європейської інтеграції вищої освіти України.
40. Дидактичні принципи і правила технології особисто-орієнтованого навчання.
41. Основні цілі, завдання та принципи педагогічного контролю.
42. Міжнародна діяльність університету, як фактор підвищення якості освіти.
43. Сутність компетентнісного підходу у розрізі стандартів вищої освіти.
44. Основні принципи створення інноваційного закладу вищої освіти.
45. Викладач-куратор у сучасному навчально-виховному процесі.
46. Мікро-навчання та перспективи його застосування у сучасній системі вищої

освіти.

47. Дуальна освіта: досвід Німеччини та перспективи її розвитку в Україні.
48. Перспективи розвитку освітніх технологій із застосуванням віртуальної реальності у вищій освіті.
49. Інклюзивна освіта та підходи до її забезпечення у країнах західної Європи.
50. Шляхи активізації профорієнтаційної роботи у закладі вищої освіти.

7. Література

7.1. Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» (2014). Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>

4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб./ В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
6. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
7. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник / І. В. Зайченко. - 3-тє видання, перероблене та доповнене - К.: Видавництво Ліра-К, 2016. - 608 с.
8. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
9. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки [текст]: підручник / З. М. Шевців – К. :«Центр учбової літератури», 2016. – 248 с.
10. Педагогіка. Практичний курс: підручник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів / Т.Ф. Бельчева, С.С. Ізбаш, П.В. Бельчев – Мелітополь: Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, 2014. – 304 с.
11. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки: Підручник. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2014. - 352 с.
12. Башкір О.І., Масич С.Ю. Педагогіка. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2016. 106 с.
13. **Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти: навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. – К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. – 440 с**
14. Максименко В.П. Дидактика: курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
15. **Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2015. – 632 с.**
16. Башкір О.І. Теорія виховання: навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2016. 90 с.
17. Башкір О.І., Васильєва С.О., Собченко Т.М. Дидактика: навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2016. 163 с.
18. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 248 с.
19. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 228 с.

7.2. Допоміжна

1. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.: В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
2. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
3. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
4. Комп'ютерні технології в освіті : навч. посібн. / Ю.С. Жарких, С.В. Лисоченко, Б.Б. Сусь, О.В. Третяк. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 239 с.
5. Костікова І.І. Електронна педагогіка. Наук. монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2015. 160 с.

7.3. Методична

1. Методичні рекомендації до практичних занять з педагогіки вищої школи / Кабанець М. М., Золотарьова О. В., Пікурська Г. В., Скирда А. Є., Попова О. В. – Луцьк: ДонНТУ, 2023. – 25 с. (заплановано).

8. Інформаційні ресурси

1. <http://mon.gov.ua/>
2. <http://naps.gov.ua/>
3. <http://pedpresa.ua/>
4. <https://naqa.gov.ua/>

